

طاشينك
انجمن يوتى غزرت
صاحب‌المزار: هارند مامورانيك: ازميز

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԻՔ

ՕՐԱԾԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	207.22
ԴՈՒՐԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ	108	54	2.22
ՄԱՍՆԱԿԱՆ	25	13	3.22

Համակերպ պետք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԻՔ»-ի
Խմբագրության
Rédaction du journal arménien
«TACHINK» — Smyrne

Ձի հրատարակում ձեռագրերը չեն վերադարձուի

10 ՓԱՐԱ

ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՄԷՋ

Մեր երկրում լուրջ հրատարակած էինք Նիւ-Եորքի մէջ Հ. Բ. Բ. Միւս-թեան նորարարող մասնաճիւղին կողմէ սարքուած միլիոններ մի նկարագրութիւնը, և այդ միլիոններն մէջ Տօք. Մ. Ս. Գար-րիլեանի արտասանած մէկ զեղեցիկ ճա-րը:

Տօք. Մ. Ս. Գարրիլեան ամերիկա-հայ մտաւորականութեան ամենէն փայ-լուն ներկայացուցիչը կրնայ նկատուիլ: Տարբեր, դաստիարակութեամբ ու գրա-կան նախասիրութիւններով հին սերունդին կը պատկանի, և իր ճառերուն ու արձակին մէջ կը պահէ հետադարձ կո-կողարան ձեւերու և գրադարձութեան լու-րջատրութիւններու հանդիսաւոր չնչան ու քիչ մը բոնադրօտիկ օժտութիւնը: Բայց ա-սիկա չարգիլելը զինքը հզօր մտածող մը ըլլալէ և մանաւանդ հետաքրքիր ու միշտ ուսանող միտք մը: Իր հանրային գոր-ծունէութեան ընթացքը՝ մէկ միլիոնէն սկսած ուղիղ ճամբու մը շարունակու-թիւնն եղած չէ, ինչպէս գրեթէ ամենուս ալ պարզապէս է տալ, աւելի կամ պա-կաս չափով: Իրեն կարմիր «յեղափոխ» սկսած է 15-20 տարիներ առաջ, և ընդ երկար շարժմանով և համա-կան ընթացքով զէմ իր Հայք թերթով, և օր մըն ալ իրեն թունդ խաղաղ-յառաջդիմական հայ յեղափոխական կու-սակցութեանց զէմ ծառայած է՝ երբ դեռ ասոնք կորսնցուցած չէին իրենց գո-ւթեան իրաւունքը: Իր Հայկական ճիւղ-նաժամն ու Վերածնունդին գիրքը՝ Եր Օսմ. Սահմանադրութեան վերջ գրուած չէ, ինչպէս կը կարծէ Բարդէն Վար-դապետ Բիւզանդիոնի մէջ, այլ անկէ 2-3 տարի առաջ հրատարակուած՝ ամենէն զօրաւոր գրական ուժերն էր որ նստած ըլլար երբեք հայ յեղափոխականութեան զէմ, ու եւ իմ մասին՝ կատարողին պայ-քարած եմ, ամերիկահայ մամուլին մէջ, Տօքթորին զէմ, իր այդ գրքին առթիւ, որուն Շիրակի կողմէն փութկոտ գնահա-տումը պատճառ ալ եղած է որ Թէքէնի բարեկամիս հետ ասոն մը սրբօրոյց մը-նանք...

Տօք. Մ. Ս. Գարրիլեան ճիշտ նշա-նակուած անձնաւորութիւնն էր Ամերի-կահայ Գաղութին մէջ Հայկական Միւս-թեան պերճախօս փողարն ու արտօնական հանդիսանալու: Եւ ես ուրախութեամբ կ'ողջունեմ զինքը, հեռուէն, իր այս նոր ու գերազանցապէս արժանաւայել գերին մէջ:

Վերջերս Կոնստանդնուպոլիսի մէջ թէեւ Բարեկամականին իր յարու-մը հաստատել էի, բայց միանգամայն տեսել էի թէ Տօքթորը դեռ վաղ չէր անցած նոր քաղաքական մարմին մը ըս-տեղծելու իր վարձմի բողոքական, և «Յա-ռաջդիմական Միութիւն» անունին տակ կը հռչակէր արդէն գոյատուրութիւնը այդ-պիսի նորարարող մարմին մը, որ կոչուած պիտի ունենար հայ ժողովուրդին քաղա-քական առաջնորդութիւնն ստանձնելու:

Ինչի կը թուի թէ յարգելի Տօքթորին այս վերջին ձեռնարկն աւելորդ ու անտե-ղի էր, և նախորդներուն պէս վիթկու-ղատապարտուած: Նորը չէնէր պետք չի կար: Զի իր առաջադրած նպատակին տոտարար համապատասխանող մարմին մը գոյութիւն ունէր արդէն Հ. Ս. Ռ. Կուսակցութիւն անունին տակ, քաղա-քական ընկերակցութիւն մը, որ իր գո-

յութեամբն ու գործունէութեամբը հեւ-թափանիկ հայ հանրային կեանքը և զգուշանալով միջամուխ ըլլալէ ազգային վարչական գործերու և հաստատութիւն-ներու, սոսկ քաղաքական կրթիչի, ու-ղեցիչի, առաջնորդի խորհրդապահ գեր մը կը կատարէ իր մասնաւոր և իր գործիչներով, որոնց չարքին մէջ կա-րելի է հաշուել թրքահայ մտաւորակա-նութեան ամենէն աչքառու զէմքերէն չատեր, և որ Ամերիկահայ Գաղութին մէջ մանաւանդ պարտաւոր ու հաստա-տուն կուտան մը ունի: Ի՞նչու Տօքթ. Գարրիլեան նորինորդ կազմակերպու-թիւններով ժամաւաճառ ըլլար և իր լիակատար ըստմանը չի բերէր սկսուած գաղափարական ճիւղին:

Գաղով Հայկական Միութեան Ամերի-կահայ Գաղութին մէջ գտած խանդավառ ընդունելութեան, ատկեա խիստ բարե-նշան երեւոյթ մը կը նկատուի ես, որով-հետեւ ատոր մէջ կը տեսնեմ Ամերիկահայ երիտասարդութեան խառնաձուլութիւնն ու գիտակցութեան անհերքելի ապացոյցը:

Ես ճանչցած եմ այդ տարագիր երիտա-սարդութիւնը և անոր ազամանող հոգին, անոր ցաւերովն ու յայտնովն ապրած եմ երկար տարիներ, և գիտեմ թէ ի՞նչ րո-քանիքի կամաւորութիւններու, ի՞նչ աղ-նիւն ու անձնուրաց գոհարներութիւններու ընդունակ է ան՝ հայրենի երկրին հանդէպ: Եւ ինչի համար անհուն սրտախնդում մըն է զիտել, թէ կամայ-կամայ կը սթափի ան իր գոյացական միամիտ արքայութեան-ներէն և զաղբիւրով վաղել ցնորքներու, ունայն պատրանքներու և խաբուսիկ ցոյ-ցերու հետէն՝ իրականութեան աջի կանդ-կառնէ, և անխալ, մերկ, այլ չի մատ-նող ու անխաղաղ ճշմարտութիւնները սիրել, անոնց փարել, անոնց ծառայել կը վարժուի:

Մէկը՝ կուսակցական - աշխրթական կիրքերը, պզտիկ նկատումներն ու փոք-րորի փառասիրութիւնները, ալ ատոնց ատենն անցած է, ու երկրումն ունակու-թիւնները այսօր յաւասարութեան միայն կը տանին ձեզի:

Յեղին օգուտը միայն փնտռել, այդ ստոյգ, նրա կան, անմիջական օգուտը միայն զիտել ունենալ, անա՛ թէ ի՞նչ պէտք է ըլլայ այսուհետեւ Ամերիկահայ և-րիտասարդութեան տեսակէտն ու մտա-հոգութիւնը իր բոլոր հանրային ձեռնարկ-ներուն ու ջանքերուն մէջ:

Ատով միայն ինքզինքն ապահոված պիտի ըլլար ան նորանոր գոտնութիւննե-րու զէմ, և քիչ մըն ալ ինչու չէ՝ քա-ւած՝ այն չարքներն ու չարաշահութիւն-ները, որոնք երբեք իրենց ուժը քաղցիւն գոհարութեան իր անսպառ ու նուիրական զանձուն մէջ:

ՍՈՒՐԵՆ ՊԱՐԹԵՆԱՆ

ԳԱՍԱԳՐԻԻ ՄԵՆ ԱՌԹԻԻ

ՀԱՅՈՑ ԳԱՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — ԱՐԻՍԱԿԷԱ ՊՈ-ՅԱՃԵԱՆԻ, Ա. Մաս—Հին հայեր:

Գասագիրք մը՝ որուն երեմանը ան-համբեր կ'ապրակէր սահմանադրութեան վերահաստատումէն ի վեր, քանի որ բո-նապետութեան ստրակար այս թուական-նէն առաջ գոտնածները մեծաւ մասամբ ոչնչացնել տուած էր, և այն վարժարան-ներուն մէջ, ուր կը եւ քաղցրութիւնը կար այդ ճիւղն ալ աւանդելու եկեղեցա-կան պատմութեան անուան ներքեւ, դա-սախօս ուսուցիչը ստիպուած էր բերանա-ցի պատմելով միայն բաւականապէս, հե-տամուտ ըլլալով միանգամայն որ աշա-

կերտներուն քով դասագիրք կամ յուշա-տետ մը անդամ չգտնուի:

Պոլսահայ էֆ. Գալիլի փափաքով մը կը փութայ դասագիրքի այդ պակասը լրա-ցնել, թերեւ մասամբ իւր այդ փութկո-տութեան վերադարձու է այն կարգ մը կամաւորական ու անհատու զանցառու-թիւնները, որոնց մասին պիտի խօսիմ:

Ն. ի. քան աղ.՝ Հնարակաւորութեան պարտք մ'ունիմ յարգելի հեղինակին, որ իր ներկայ գործով ուսուցիչներուն աշ-խատութեան ընթացքին մ'ալ ինքն ստանձ-նած և անոնց գործը ըստ կարելոյն զիւ-րացուցած է:

Հետաքրքրաշարժ ու շահագրգռական որոտներն, հաստատուն կազմ, մաքուր ստղագրութիւն, պարզ լեզու (բայց քանի մը վերադարձ) և զիւրամտայնի զին իր դասագիրքին առաւելութիւններն են, բայց քանի մը էական կէտերու զգալի պակա-սը իր արժէքէն շատ բան կ'օրհնէր կու-տայ:

Ա.— Գասագիրքին սկիզբը աշխարհա-գրական գոնէ համառօտ ծրարի մը չգո-յութիւնը: Նախ ճանչցնելու է այն երկի-րը, որուն անցքերուն, զէմքերուն և զէպքերուն վրայ պէտք է խօսիլ: Աշխար-հագրութիւն և պատմութիւն աշխարհի սերտիւ յօդուած են իրարու հետ, որ մէկուն աջատու միւսին մահացումն է: Գասագիրքն ու է զէպքի համար ա-շխարհին ճանչցած և քաղաքի վրայ ի-րեն մատնանիլ եղած տեղը վաւերակա-նութիւն մը կուտայ նոյն զէպքի ճշմար-տութեան, աշխարհի պատմութեան դաս, մտաքանդիւն և ճանաչողութիւնը առարկայ մը պիտի ըլլայ, մանաւանդ չափաւոր աշա-կերտներու համար: Տեղ և զէպք գաղա-փարաց զուգորդութեան օրէնքով զիրար պիտի յիշեցնեն ու լրացնեն, և աւելի ցո-րաւոր մասագրութիւն մը կազմել պիտի տան աշակերտին մէջ:

Բ.— Զանց աւանուած է յիշատակու-թիւն մը ընդ մեր նախնեաց հին կրօնին, գրականութեան, քաղաքակրթութեան, կառավարական ձեւի, թաղաւորին և նա-խարարներուն փոխադարձ պարտուց և իրաւանց վրայ: Յայտնի է թէ մեր պատ-մութիւնը զէպքի ու աշխարհագրութեան կողմէ շատ հարուստ չէ, և աշխարհնե-րու վրայ երևակայութիւնը յազնայն աւ-հատական զիւրազնութիւններու քանի մը տիպարներ միայն ունիմք, մանաւանդ թէ համառօտ պատմութիւններու մէջ զէպ-քերը զրեթէ առհասարակ նմանօրինակ բացատրութիւններու ձե մը կ'ունեն, և-թէ վերը յիշածներու վրայ բաւարար ճանօթութիւններ տրուած ըլլալին՝ հա-մումուած պիտի ըլլար պատմութիւնը: Մնաց որ, արդէն անոնք կենսական և լրացուցիչ մասը կը կազմեն պատմու-թեան:

Գ.— Մէն մի չըմանէ վերջ կարեւոր էր ընդհանուր տեսութիւն մ'ընել նոյն չոր-ջանին ամբողջութեան վրայ, սրբօրոյ պատճառները այդ իրաւագաւորութեան ծագ-մանն ու կործանման, աստիճանաբար գո-րանայուն կամ տիպարանալուն, բաղդա-տութեան գնել աշխարհ թաղաւորներու կեանքն ու հետեւած քաղաքականութիւ-նը, երևան բերել անկէ առաջ եկած օ-գուտները կամ վնասները, որով աշակեր-տը փոխանակ հե ի հե պատմական զէպ-քերու վրայէն վաղելով մէկ չըմանէն միւսը ուսումնով մը ցատկով անցնէր դաս-ման մը ունեցած պիտի ըլլար պահ մը կենսային և յետագային անհաղթ մը նետե-լու անցնալին վրայ և պիտի մղուէր իր կարգին խորհրդածելու և զատելու, ու-ղիւն ու սխալը տարբարելու... և արդէն

այս խիլ չէ՝ պատմութեան նպատակն ու օգտակարութիւնը, տղուն անհատական նկարագիրը կազմել տալ իր ցուցադրած օրինակներով, որպէս զի անցալէն ազ-գուկով ներկան անոր վրայ չափէ ու ձեռն և ապագային համար խրատ ու դաս քաղ: Յարգելի հեղինակը իր յառաջա-րանին մէջ կը յայտնէ թէ՝ «տեղ տեղ կը թեւադրեմ մեր քաղաքական կեանքի հանգամանքներուն վրայ, միշտ թողով հետեւութիւնները ընթերցողին» ու թերեւ տոտրիկ, եթէ հետեւութիւններն ալ մենք պիտի հանենք, ի՞նչ պիտի ընէ ուսուցի-չը: Բայց մեր տարրական ու նախակը-թական դպրոցներու ուսուցիչներէն չա-տերը ժամանակ չեն ունենար միակ ճիւղի մը ինքզինքնին նուիրելու կատարելապէս, և համայնագէտի հանգամանքով գործելու պարտաւորուած են: Տարի մը եթէ այս ինչ դպրոցի պատմութիւնն ու աշխար-հագրութիւնը պիտի աւանդեն, յաջորդ տարին ալ այնինչ դպրոցին ուսողութիւնն ու ինքնները աւանդելու հարկադրուած կ'ըլլան, հետեւաբար խնամալ ու բառին բովանդակ առումով կատարեալ դասա-գիրք մը կրնայ ուսուցիչն ալ զարգացնել անոր թերիները լրացնելով:

Փափաքելի էր որ յարգելի հեղինակը տաճկահայ հրատարակութիւններուն մէջէն աչքի առաջ ունենար դասագիրքը հանդուց-կալ Մ. Մամուրեանին, որ այնպիսի չընա-հայեաց գոտնուած է նոյնն պատմութեան թիւան համար, և լիւրջ գոհացում տը-ռուած անոր աշխարհն պահանջներուն:

Վերադառնալ համար էջ մը յատկացնել անխաղաղ չափով ըլլար, որովհետեւ տեղ տեղ իմաստի և ինքուր սխալներ սպրդած են: Նաե ի՞նչ հարկ վեց էջեր յատկաց-նելու «Բաղմալեպ» մէջ արտասպառած հատ ուսածի մը, որուն մէջ գոտնուած «Գոնէ ես տեղեկութիւն չունիմ, շատ հաւանաբարն է, շատ ծանօթ չէ, կըսուի թէ» պէս տա-րակուական բացատրութիւնները աւան-դուած գտնին և ուսուցիչին կարողութեան նը վրայ նպատաւոր դադարաբ մը կող-մէ չեն տար աշակերտներուն մէջ:

ՌՈՒՐԵՆ Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ՏՈՒՐԻՒ ԱՆԻՐԱԻ ԳՆԵՂՈՒՄ

«Արեւելք»-ի մեջ կը կարդանք. Բէօթահայէն մեր ստացած տեղեկու-թեանց համաձայն, կերեի որ գորդագոր-ծութեան այդ կեղծութիւն մէջ այս պահուս գործաւորութիւններուն աշխարհը մեծ յու-ման մատուած է, որովհետեւ տեղեկու-թիւնները իրենց ատեններուն մէջ կ'աշխա-տին: Իրեն ձեռագործ և իրենց աշխա-տութեանց արդիւնքը եղող գորգի կտորը կը տանին կը ծախեն իրենց քաղաքին գորդագործներուն: Հետաւոր իրենք չեն կրնար երկարելու այն օրէնքին, որուն համաձայն քիմեքիլի տուրքը կը գան-ձուի մետաքսի այն գործաւորութիւնը, որոնք օրն ի օրն կ'ընեն կ'աշխատին մետաքսի գործարարներուն մէջ, և այսպէ-սով կ'ստեղծեն իրենց համար ապրուստի միջոց մը: Գորգ ինչեւեւ աշխատող հայ աղջիկը, իր անական գործերէ տեղեկած ժամերն է միայն որ կը յատկացնէ գորգ բանելու, ուստի ատկեա գործ մը չէ ի-րեն համար, այլ տեսակ մը օգտակար

ժամանց: Եւ որ աւելին է. մեզի գիտել կուտան թէ Խիւստանի տնտեսական վիճակը մէջ զանազան զոհողութեան յատուկ է, զոր աշխատող գործաւորութեան յատուկ է, զոր ընդհանրապէս թուրք ազգիկներէ կը բաղկանան, երբեք, նոյն իսկ այսօր, չեն ենթարկուած քեմիկիստի տուրքին: Հաւասարութեան և արդարութեան թուականն, միայն վիճակներէ մէջ գործուած այս ակներե կողմնակցութիւնը իր մասնաւոր նշանակութիւնը ունի, Քէօթահայի հայ աշխատատեղի զստակարգին համար և այս անհասարակութեան հետեւանքովն է որ մեր Քէօթահայի թղթակիցը կը խնդրէ մենէ կեդրոնական իշխանութեան ուղարկութիւնը հրաւիրել ասանկ մտակարար գաւառի մը մէջ գործուած այս անարդարութեան վրայ: Կը յուսանք որ ներքին դրոշմը նախարարութիւնը պէտք եղած հրահանգը պիտի տայ ուր որ անկէ, վերջ մը գնելու համար այս անշատողական դրութեան:

ՓՈԽԱՆ ՊԱՐԺԱՆԴԻՍԻ

Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը, հետեւելով նախորդ տարիներու մէջ հաստատուած գեղեցիկ սովորութեան մը, այս տարի ևս փոխան պարահանդէսի մէջ և կէս օտ. ոսկինոց և մէկ մէճիստոց երեք կարգի տոմսակներ հանած է զորս զը զրիէ ամէն բարեկէք ազգայիններու խորքային չիկայ թէ մեծ ու աւելորդ ծախքերու ու չոտի միտումներու զուտ բացող պարահանդէսներու առթիւք հաճոյքէն գերազանցապէս քաղցր է այն ներքին զոհուած կութիւնը զոր ամէն զթափէր ազգային պիտի զգայ իր մէջ՝ յիշեալ տոմսերու գնամբ ուղղակի ստատիքով հիւանդանոցի նման մարդասիրական հաստատութեան մը բազմապահանջ պէտքերուն և այսպէս իր նպատակ բաժնիք բերելով ազգ. տառապանքները սիրտիկու մարդասիրական գործին մէջ: Ազգ. Հիւանդանոցը այն միակ հաստատութիւնն է որ ամէն զստակարգի վրայ, հարուստ, միջնակարգ թէ աղքատ, պարտք կը դնէ իր կարողութեան ներած չափով օժանդակել անոր յարանու պէտքերուն, և այս պարտականութեան հանդէպ ցոյց տրուած ո՛ր և է զլացում ու մեծութեամբ աններելի անտարբերութիւն և սառնասրտութիւն մը պիտի ըլլար մեր միակ զմասիրական յարկին նկատմամբ:

«ՔՆԱՐ»-Ի ՆՈՒԱԴԱՆԴԱՆԴԻՍԻ

Մեր ներկայ թիւին մէջ հրատարակած ենք «Քնար» Հ. Ե. Միութեան ի պատիւ արուելիք նուագահանդէսին յայտագիրը, որու մէջ ճոխ զանազանութիւն մը զընուած է նուագներու և երգերու, և ուր ի հանդէս պիտի գան «Քնար»-ի երգեցիկ խումբը, մանկաբան, ջութակի և դաշնակի արուեստագէտներ ու սիրողներ, մենեքներ ու մենախօսութիւններ: Սուղ ժամանակի մէջ «Քնար» Հայ Երաժշտասիրաց Միութեան ազգ. ամէն չըջանակներէ գտած համակիր ընդունելութիւնը, ինչպէս նաև Միութեան անդամներուն ցոյց տուած նշանակելի յառաջդիմութիւնը իրենց ընդգրկած նուագի ասպարէզին մէջ, աներկաց հաւատարմութիւնն են թէ սոյն նուագահանդէսը ակնկալուած ամէն յա-

ջողութիւն պիտի ունենայ և պիտի քաջաբար զեղարուեստաւոր հասարակութեան: Տիկնանց Պատուոյ կարգադիր մասնախումբ մը արդէն ժամանակը նամակներ ուղարկած է հասարակութեան ներկայելով նուագահանդէսի տոմսերէն, և հրաւիրելով իրենց ներկայութեամբ պատուել նուագահանդէսը և քաջաբար «Քնար»-ի Միութիւնը իր ձեռնարկին մէջ: Կարգադիր Մասնախումբը կը կազմեն, Տիկնայք՝ Յ. Արիտար, Ս. Աւետիքեան, Պ. Կոստանդ, Յ. Համարձուսեան, Լ. Մկրտիչ և Ս. Քոչումեան: Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ տոաշինոյ կիրակի, 14/27 Փետր. կէսօրէն վերջ ժամը 3ին, Ս. Հովսէփեան վարժարանի սրահին մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱՍԱՆ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՖԻԼԻՄ ՓԼՇԱՅԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ.— Սրանկողմ կրկին անգամ զանալով այս խնդրոյն՝ կը գրէ.— «Տաւառ մէկը փաշայի ներկայացուցած տեղեկագիրը տակաւին կը շարունակէ խօսակցութեան ստարկայ դատնալ: Լրացողները աւելի քիչ կը խօսին անոր վրայ և իրաւունք ունին: Որովհետեւ, տակաւին պիտի խնդրէ մըն է որ՝ որչափ նուագ յուզուի հրապարակաւ՝ այնքան լաւագոյն կարգադրութեան մը կրնայ յանգիլ: Խնդիր է գիտնալ թէ ինչ բանի վրայ պէտք է հիմնուի ընկերական չէքը: Բազմութիւ լրջամիտ խորհողներ այնպէս ըմբռնած էին թէ կուզուէր Խորհրդարանը փրկանելու քարոզ անել այս չէնքին:

Այսօր ցոյց կը տրուի իրենց թէ սխալ է այդ ըմբռնումը, և թէ Սուլթան-Խալիֆան պէտք է միշտ մնայ իր անկախ տէր մը որու պարտաւոր են հնազանդիլ ամէնքը: Ասիկա զրութիւն մըն է որ յետապնդու արժանիքը ունի, բայց զուրկ է ազատականութեան հանգամանքէն: Մենք անոնցմէ ենք որոնք անկեղծօրէն կը հաւատան ու միշտ հաւատացած են թէ պէտք է հաստատուն պահել զանուն ազդեցութիւնը ու պատիւը: Սուլթան-Համիտի ներքնաւորութիւնը, անոր վերադարձին, գէթ անոր շաւղին հետեւող վեհապետ մը ունենալու երկիւղը թերեւ հայրենասէրները մղած էին այնպիսի ծայրայեղ միջոցներու որոնք զմեք գալ հարուած մը կուտային վեհապետական իրաւունքներուն: Լաւ բան մը չէ որ մէկ օրէն միւսը, առանց փոխանցման յանդէպ կերպով բարեբանութիւններ կրող ու յետաժողովուրդի մը մէջ՝ ամէն ինչ եղող անձը՝ ոչինչ ըլլայ ալիւս: Անոնք միայն՝ որ երբեք չեն մտածել ու երկրին ապագային վրայ չեն խորհրդ, կարող եղած էին հնաբաւոր կարծիք այս վարկենական ձևափոխութիւնները:

Բայց նոր ուժով մը յաղթանակը հոգեկուտեցաւ ամէն կերպով: Ընտրուեցաւ Խորհրդարան մը որուն վստահութեան կատարութեան պատասխանատուութիւնները և անանձնատրոնները: Եւ սրտառուզ խախտանքներուն հետեւ անմոռանալի ցոյցերու մէջ՝ պերճաբոսութեամբ, հայրենասիրութեան և եղբայրակցութեան զգացումներով զինուկաւ

ամէն մարդ: Թուրք, Յոյն, Հայ, իսլամները, քրիստոնեաները, հրեաները միասին հաղորդակից եղան հասարակութեան խորանքին վրայ: Եւ յանկարծ, Տաւառ մէկը փաշայի պէս կարեւոր ու յարգուած մարդ մը՝ կը համարձակի բռն թէ թիւ թիւացութիւն մը տեղի ունեցած է: Բայց պէտք չէ զարմանալ այս յայտարարութեան պատճառով ընդհանուր ապշուածութեան վրայ: Այսօրինակ խնդրի մը մէջ մեզի վաղի բովանդակ վերապահութեամբ մենք պիտի հետեւինք այս պայքարին»:

Միևնոյն հրատալ խնդրոյն վրայ Սեւախ-Միլլէթ կը գրէ.— «Տաւառ մէկը փաշայ կը պնդէ թէ Սահմանադրութեան մէջ եղած փոփոխութիւնները ու անոր տրամադրած խորհրդարանական ձևը՝ օգտակար ըլլալէ աւելի վնասակար պիտի ըլլան մեր երկրին համար, ուստի կ'առաջարկէ ջնջել իշխանութիւնը որ հարուած մըն է անհատական ազատութեան ու ապահովութեան, և ձուլել զայն իր նախնական ձևին մէջ: Ասիկա քաղաքական կարծիք մըն է, ու կը կարծենք թէ դերը է ան թաքուն նպատակներէ ու անձնական շահերէ: Որովհետեւ Խեղճ փաշայի անցեալ կեանքը արժանի է յարգանքի ու վստահութեան կը ներշնչէ: Տաւառ մէկը փաշայի պահանջած կատարարական ձևը բոլոր բան չէ՝ եթէ ոչ արդիւնքը այն զապախարին զոր կազմած է տանքընդհանրող զարու խմտասիրութեանց և ի մէջ ալ իր «ժամանակակից ներանալի ծագմանց» վրայ իր կատարած ուսումնասիրութիւններով:

Իրեն համար ամենէն աւելի աչքի զարնող բանն է՝ անցեալին հետ կատարեալ խզումը: Կատարուած վերաքննութեան մէջ իրաւամբ կը տեսնէ արդիւնքը այն հոգեկան վիճակին որ կը տիրէր Ապտուլ-Համիտի օրով, 1324ի սահմանադրական թուականին սկիզբը, ուր աչքի առնելու ունէին միայն երկիրը ապահովել տիրող սուլթանին էնթրիքներուն դէմ: Միևնոյն սահմանադրական օրէնք մը պէտք է յորինուի՝ ոչ թէ առժամայն ու անհատական պայմաններու տակ, այլ իր տեղական իշխանութեան մը և հայրենիքի փրկութեան ընդհանուր տեսանկյունով:

Ինչ որ մեզ համար ձեռնարկ է, սա է թէ օրէնք մը պէտք է հիմնուած ըլլայ երկրին ընկերական, քաղաքական և տնտեսական պահանջներուն և կարողութեանց վրայ, առանց որու ո՛ր և է բարեկարգի չէ յուսալ անկէ: Թերևս 1293ի Սահմանադրութիւնը համապատասխան չէր մեր արդի պահանջներուն և փոփոխութիւնները պէտք ունէր. բայց մէկը փաշայի հետ պիտի բռնէր թէ փոփոխութիւնները կատարուեցան ոչ թէ իր պարունակած թիւրքութիւններուն՝ այլ աւելի նոյն ժամանակին «յառաջացած» գաղափարներուն, «երազներուն» հետեւանքով:

Ինչ որ վարանում կը պատճառէ մեզ, այն է թէ կատարուած փոփոխութիւնները ապագային մէջ երկրին վնասելու բնույթ ունին թէ ոչ: Որովհետեւ ամէն բանէ առաջ փորձառութիւն պէտք է: Անցեալին զրութիւնը և պատմութիւնը չեն կրնար անհերքելի ապացոյցներ կազմել, որովհետեւ Խեղճ փաշայի ներկայած տեսութիւններուն մէջ այն տեսակ հակասութիւններ կան՝ որ մարդուն միտքը ան-

կարող է հաշտեցնել զանոնք իրարու հետ: Սուտի, կը կարծենք թէ լաւագոյն է եղածը պահել, մինչև որ փորձառութիւնը ցոյց տայ անոր անպատեհութիւնները: Ոչ ոք կուրանայ թէ՛ հիւանդութիւնը բուժելն՝ նախնորդի է անոր տոջն առնել: Միայն թէ, առայժմ, մենք նախապէս և բազմաթիւ փորձառութիւն պատճառող բան մը չենք տեսներ: Մեր արարակցանքը իրարատեղեւ միակ միջոցը այն է որ մեկուս փաշա մեզի ցոյց կուտայ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր այնպիսի «խորհրդութիւններ» որոնք ուժ կուտան իր հաստատուններուն և կ'ապացուցանեն վերաքննուած յոգեւածներուն կիրարկութեան վստահաւորութիւնը:

Դաւով համապատասխան և համահիշեալ կանոնութեան, ո՛րչափ ալ ծանրակշիռ ըլլան անոնք, պէտք է բռնէք թէ «համալրարկանութիւնը» նոյնպէս վստահաւոր է ազգային փրկութեան համար, որովհետեւ բոլոր նախա... ներք հաւատարմապէս աղէտաւոր են միտքներն:

Վերջապէս, կրկին «ք» թէ ոչ բռնելու ժով և ոչ ալ ճշուամով է որ պիտի կըրնանք անհատացնել համապատասխանութիւնը, ինչպէս և համակցեալականութիւնը, որովհետեւ ճշուր բռնութիւնն ու ճշուամն են որ ծնունդ կուտան այս հասանքներուն»:

Սալաւն ևս հետեւեալ նկատուութիւնները կը ստորգէ Խեղճ փաշայի տեղեկագրի մասին: — «Տաւառ մէկը փաշայի բացատրելի է որոնք են Սահմանադրութեան այն վերաքննուած յոգեւածները որ զուշակի կուտան իրեն վեհապետական իշխանութեան տկարացումը և կրճատեալ հաւատարմութիւնը մէկ կողմ թողուլը: Շատ տեսակետներով՝ փոփոխութեան Սահմանադրութիւնը կը զօրացնէ խաղիկայութիւնը և համեմատաբար՝ 1293ի սահմանադրութեանն աւելի փայլ մը կուտայ անոր փառքին: Ինչպէս Յիւլ յոգեւածը, որ խաղիկայութիւնը կը միայն սուլթանութեան հետ, և 11րդ յոգեւածը՝ որ խաղիկայութեան կրճատը կը հոգակէ իր պատական կրճատ, անփոփոխ պահուած են, 10րդ յոգեւածը կը հաստատէ թէ ո՛ր և է անձ օրինապէս նախատեսուած պարագաներու համար միայն կրնայ ձեռնարկել և պատասխանատու լի, և 118րդ յոգեւածը կը թէ թէ օրէնքները և կանոնները միշտ հիմնուած պէտք է ըլլան ժամանակի պահանջներուն վրայ, ինչպէս նաև ժողովուրդի բարեկրուն և սովորութեանց վրայ: Այս ակներե ու բացորոշ տրամադրութեանց առջև Տաւառ մէկը փաշայի հաստատունները անարժէք կը մնան»:

ԱԶԳԱՅԻ ԱՆՑՈՒԴԱՐԶ

Ի Զ Մ Ի Ի

Առաջ. Տեղապահ Տ. Արսէն Ծ. Վրդպետի օր աչքեկած է տեղւոյս դերման քոյրերու զիշխութիւնը զարդոյ: Շատ սիրալի ընդունելութիւն մը եղած է Գեր. Հոգ. որ պաշտած է բոլոր յարկերը, ի վերջոյ ստաշտուող երգի մեծ սրահը ուր հրաւիրուած են եղեր վարժարանին բոլոր որդեակներն ու աշակերտներն: Այդ տեղ Հայ որդեակները հայերէն երգ մը կրկնել ի պատիւ Առաջ. Տեղապահ Հոգ.

տեւէր այս զրկախոսութեան, և անգամ մը բարեկամիս բազումներուն մէջ ինչպէս անգամ մը չըթուեցան անոր չըթուեցանքն: Բայց փակեցնել յետոյ, երբեք ուժը չպիտի ունենայ ինքզինքն ազատելու այդ գրկախոսութեան ու ետ մղելու այդ հեշտանք... Բայց ահաւասիկ... Երբ էրկի մարդու հոգումը զգամ մարմնոյս վրայ, անմիջապէս մորթն կ'այրի և զուլուն կը գտնուի... կը զինովնամ... Խնայել կը կորսնամ... վայրենի կը դառնամ... Այլ միմիայն ցանկութեան յազգեցնելու կամքը կը տիրէ վրաս... Այլ անկէ զատ ուրիշ բան չեմ տեսներ... ալ անոր վրայ միայն կը մտածեմ... և անձնատուր կ'ըլլամ տնոր, յուր և հարկաւ... մինչև ոճիւր գործելու տոտիման...:

Ահ, այն առաջին զրկախոսութեան ժօրժին... Իր ձախաւեր և հեշտազրկող զգուանքները... Իր բոլոր շարժումներուն տարփոխառ պարզութիւնը... և իր

“ԴԱՇԻՆԷ, Ի ԹԵՐԹՈՅԷ [42]

ՕՔՔԱՎ ՄԻՐՈՊ

ՍԵՆԵԿԱՄԱՆՈՒԻՒՄԻ ՍԷ ՕՐԱԳԻՐԸ

Է.

Ձի կրցայ աւելի մտիկ ընել, Գիւտութեան, կարեկցութեան զգացումն էր... այս անողոք ու սրբապիղծ խօսքերու պարունակած զանազանքն ու արիւնասրբ կշտամբանքներն էին... թէ ոչ պարզապէս անզինազրկի ու վայրագ սէրն էր որ մէկին գրաւեց զիս... Ձեմ գիտեմ... Թերևս այս ամէնը միասին... Սալապի գիտեմ որ անկեղան զանգուածի մը պէս ինկայ երկայնաթուղի վրայ, և տղուն

պաշտելի զուլը երկու ձեռքերուս մէջ առնելով՝ խկալեղօրէն զոյնցի:

—Նա՛, չար քեզի... հիմալ նայէ՛ թէ ինչպէս կը վախնամ...:

Բերանս փակցուցի իր բերնին, ակաւանքս իր ակաւանքուն զարկի այնպիսի սարսաղին կատարութեամբ մը, որ ինծի այնպէս թուեցաւ թէ լիզուս կը մըտնէր իր կուրծքին խորունկ վերքերուն մէջ, անոնցմէ ծծելու, խմելու, դուրս հանելու համար ամբողջ թունաւոր արիւնը, ամբողջ մահառիթմ թարախը, Թերևս բացաւ և կատարել սեղմումով մը զրկեց մարմինս... Եւ պատահեցաւ ինչ որ պիտի պատահէր...:

Ահ, ո՛չ: Քանի՛ կը մտածեմ ասոր վրայ, այնքան աւելի կը համոզուիմ թէ ինչ որ Ժօրմի բազումներուն մէջ նետեց զիս, ինչ որ չըթուեցանքն փակցուց անոր չըթուեցանքներուն, բոլորքի անդիմադրելի, ինքնարեւ շարժում մըն էր այն անարգ

և ապա գերմաներէն ու ֆրանսերէն երգեր: Տ. Արսէն Ն. Վրդ. խորատական մը խօսած է Հայ որդեհներուն որոնց թիւը կը հասնի հարիւրի: Յաւ յայտնած է որ հայ զինուորական մը կամ որդեհի մը մէջ չեն կրցած պատապարտել զրամի չղոյութեան պատճառաւ, և սակայն ուրախ է որ զթափեան քոյրերու հովանիին տակ կը վայելեն ամէն տեսակ խնամք, բարոյական ու ֆիզիքական կրթին տեսակետներով, յոյս յայտնած է որ հայ որդեհները երբէք չախտի ուժանան իրենց եկեղեցիէն, պիտի պահեն իրենց մայրենի լեզուն հետ իրենց կրօնը, և հորձակալութիւն յայտնած է Գերման քոյրերուն, որ կը թողաւորեն անոնց եկեղեցի յաճախել և Ս. Հաղորդութեան մասնակից ըլլալ: Տեղապահ Հայրը դո՛ւ տալաւորութեան մը տակ հրաժեշտ առած է այդ յարկէն:

—Կը տեղեկանա՞ք թէ՞ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ մասնաւոր ազգայնեան համալսարանը հասած են, որոնցմով կը խնդրուի ի նպատակ Միացեալ Բնակչութեան տակից առաջ խոստացուած հանգանակութեան ձեռնարկել:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԲԵՅԼԻԻ» լրագիրը իր երկուսն թիւին մէջ «Չինացիները անգամ մեզի կը խաբեն կոր» խորագիրով խմբագրական մը գրած է, որմէ կը քաղենք հետեւեալ շահեկան մատերը: — «Առջի օր Բէմըր ալթը ըստեւած փողոցին մէջ տարածաշնորհ թիւն մը ելած էր թէ՛ Չինացի կամ Հինգիկ անձեր, երկու էրիկ մարդ ու մէկ կին՝ մարդու աչքին մէջէն որդեր կը հանեն ետք, և ո՛չ միայն աչքաւի, այլ նաեւ աչքերուն մէջ գտնուած բոլոր ազատերը, անմարդութիւնները և փեսայաւոր բաները կը հանեն և աչքերը առաջունէն աւելի լաւ ու յստակ կը տեսնեն ետք... Մենք այս պատմութիւնը տալի բերան իրեն մնալով մտիկ ըրինք, սակայն զէպքը այնքան տարածուեցաւ, այնքան բերեց ըրան անցաւ, որ ուղեցինք անձամբ քննել և խմանալ եղելութիւնը: Եւ ստուգեցինք որ, որդարեւ, էրիկ մարդ մը և կին մը, որոնց զէմքէն և տարազէն Չինացի ըլլալին կը հասկցուէր, քանի մը օրէ ի վեր Իգմիր եկած և իրեն աչքի բծիկ՝ սկսած են տղէն ժողովուրդէն զրամ քաշել: Ասոնք իրենց զիմով միասին տեսնուած աչքերուն ջուր մը կը քսեն և դաւադանիկ մը միջոցաւ արտաւանդեցու մէջէն աչքին որդերը կը հանեն... Բիթիկ որդեր հանելը լսած էինք, բայց աչքերէն...»

Շատերը անձամբ փորձեր ու իրենց աչքով տեսնել են որդերը... Մինչև անգամ զիտեր են որ՝ իրենց աչքին մէջ այս որդերէն չունեցողներուն վրայ այդ զեղը ազդեցութիւն չընեն ետք... Այս խաբեղանքներուն գլուխը այնչափ արգելութիւն հաւաքուած էր որ անխաբիել կտաւ մեզ մօտեան իրենց: Գործին տեղեկանալու համար՝ ուղղակի զիմեցինք այն կարգ մը խելացի անձներուն որոնք ինքզինքնին ենթարկած էին այդ սուտ բժշկներու փորձին: Չինացիին աչքերուն արտաւանդութիւնը բանալէ յետոյ՝ ներսի կողմերը կը քննէ ետք, յետոյ տալիս գտնուած գա-

ւաթին մէջ փաշտի կտոր մը թաթիկով՝ աչքին չորս կողմը կը պտտցնէ ետք, ու անմիջապէս աչքին մէջէն ձերմակ ձերմակ ու բարակ որդեր կը թաթիկ ետք փաշտին վրայ...: Բեյոյլը ասոնք պատմելէ չենտոյ կըզուգայնէ հաւատարմութեանը՝ չի խաբուել այս խաբեղանքին:

—Կը լսենք թէ այս չինացի խաբեղանքները տաթիկանութեան կողմէ տալի օր ձերմակաւոր և լստաւորութիւնը են:

—«Լա Ռեֆորմ» չինացի շարժանքն ըստ վրայ խօսելու աթիւ կըսէ՝ թէ վրկայեալ ձեռնածուներ յաջողած են չինացիներու խորագրութիւնը մէջտեղ հանել՝ այն վայրկեանին որ անոնք ճարպիկ շարժումով մը՝ երկրակայն աչքին առջև դրածուն իրենց մէկ ձեռքին մէջ ցրդ կուտացին որդը՝ զոր իրը թէ աչքէն հանած էին:

ԿՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ կողմէ հաղորդուած է՝ որոնց որ անկ է՝ երկուսն հաւատարմութեան այն հրամանը որու համեմատ իրենց քեմեքքիւի տուրքը չի վճարողներուն համար՝ առաջնակալ Մարտ 15-ն սկսեալ 20 յաւելում մը պիտի կրէ այդ տուրքը: Անոնք որ այս նպատակամտմէն առաջ տրամադիր են վճարել իրենց տարուքը, կրնան զիմիկ Տուրքերու Կանոնաւոր գրասենեակը:

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ

Կիլիկեան Որդախնամ Միաթիւնը ընդհանուր ժողով պիտի գումարէ Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ ամսոյս 15-ին, երկու շաբթի կէսօրէն կտրւ ժամը 3-ին, հետեւապէս կը խնդրէ Պատուոյ Տիկիններէն և Հաւաքիչ Օրիորդներէն՝ որ հաճին անպատճառ ներկայ գտնուել որոշեալ ժամուն:

ՏՆՕՐԷՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Կիլիկեան Որդախնամ Միաթիւն

ՅԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ. 10 Փետր. — Զատառ Զէրիտ փաշայի կողմէ ներակոչուին զրկուած տեղեկագիրը՝ ի մասին Սահմանադրական օրէնքին ինչ ինչ յօդուածներու փոխութեան, մեթուած է նոյն ժողովէն:

ՆՈՅՆ. — Գահիրէն կը հեռագրեն թէ Մահմետ Սալտ փաշա նախարարապետ տնտեսուած է Պուլթուս Դալի փաշայի տեղ որ խլամ ուսանողի մը կողմէ սպանուեցաւ:

ՆՈՅՆ. — Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ Պուլթար կառավարութիւնը և Սինօլը որոշած են էքզարքը Թիւրքիոյ Պատրիարք հռչակել:

ՆՈՅՆ. — Ալթոր ազմկալի տեսարաններ տեղի ունեցան Սորբորդարանի մէջ՝ ազատականներու պիտ իմացիլ Բէմայի և երեսփոխան Իսմէթ պէյի միջև ծագուած անձնական մը հետեւանքով: Առաջինը ըստ երկրորդին՝ թէ բացարձակ ոգնութիւն մըն էր: Այս վերջինը իրեն կողմ նախատինքն իր հակառակորդին վերադարձնելով ըստ. «Դուք ամենաշեղծն ոգնութիւնն էր»:

ՆՈՅՆ. — Եւր ընդհարում մը տեղի ունեցաւ թուրք և պուլթար զօրքերու:

աչքերուն սքանչուումը՝ կնոջ և սիրոյ դադարէրէն առջև՝ որ վերջապէս քողարկեմ կ'ըլլար... Այս առաջին զրկախոսութեան մէջ՝ ամբողջովին անձնատուր կ'ըլլաւ էր այն կատարել բորբոքումով որ ոչ մէկ բանի կը խնայէ, այն բոլոր տեսողով, այն ճարտարահար, անդիմադրելի և ջախջախիչ հեղուկութեամբ որ կընկճէ, կը նըրուածէ, ուժաթիւ պիտ կընէ ամենին հուժկու արուները և հորձ խնդրել կուտայ անոնց... Բայց արքայութիւնը անցնելէ յետոյ, երբ տեսայ հէզ և զիւրարեկ տղան հեւատապա, գրեթէ նուազած՝ բազմակն բուս մէջ, խղճի անհելի խալթ մը զգացի... Ետի մը զօրծած ըլլալու զգացութիւնը և զարհուրանքը ունեցայ...

—Պարոն Ժօրժ... պարոն Ժօրժ... ճառ գէշ բան ըրի ձեզի... Եւ, հէզ տղայ:

Բայց ինքը ինչ կեղծանուշ չորհարկութեամբ, ինչ հիացիկ երախտագիտութեամբ,

թեամբ, վստահ և գործադիւր՝ եկաւ կընկուեցաւ կուրծքի մօտ, իրը թէ հոն վնասուել ուղիք պաշտպանութիւն և սուրաւն... Եւ, իր խանդավառ աչքերը ինծի զարձակելով՝ ըստ.

—Երջանիկ եմ... Հիմա կրնամ մեռնիլ...

Եւ միջոցաւ յուսահատութենէն ինչ ընելու չէի գիտեր, և տկարութիւնս կ'անրծէի:

—Երջանիկ եմ... կրկնեց... Օ՛հ, քոյս կեցիր... միտակ մի թողուր զիս այս գիշեր: Կը տեսնես, եթէ առանձին մնամ, ինծի այնպէս կուգայ որ չախտի կրնամ զխմանալ ծաղրալիք՝ թէն այնքան քաղցր երջանկութեամբ...

Մինչդեռ պատկերը համար իրեն կ'օգնէր, հազի տաղանդ մը եկաւ վրան... Բարեկարգաբար կարծ տեսցի... Բայց զարծեալ սիրտս կտոր կտոր եղաւ... Իր ցաւերը մեղմելէ ու բուժելէ յետոյ՝ արդ-

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Քաղաքի Ազգային

ՄԱՍԱ.

1] «Բեմաթի» Մանօղիւնալի

Իր հաւաքածունքին

2] Թիւ Զորակի

«Adagio de Bethoven»

3] Մեկախումբի

«Trio de Massenet»

4] Երգ

«Fantaisie Pastorale»

5] Զորակ եւ դաշնակ

«Eldorado»

6] Խմբերգ

«Franz Leher»

ՄԱՍԱ.

1] Ouverture «Tsygare»

2] Տու Զորակի

«2me Symphonie»

3] Երգ

«Morire» (Romance)

4] Զորակ եւ դաշնակ

«5me Valse Chromatique»

«Benjamin Godard»

Վերջ

«Բամբ Ռոսան», ծանփառ «ԲԱՍԻ»

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Քաղաքի Ազգային

ՄԱՍԱ.

1] «Բեմաթի» Մանօղիւնալի

Իր հաւաքածունքին

2] Թիւ Զորակի

«Adagio de Bethoven»

3] Մեկախումբի

«Trio de Massenet»

4] Երգ

«Fantaisie Pastorale»

5] Զորակ եւ դաշնակ

«Eldorado»

6] Խմբերգ

«Franz Leher»

ՄԱՍԱ.

1] Ouverture «Tsygare»

2] Տու Զորակի

«2me Symphonie»

3] Երգ

«Morire» (Romance)

4] Զորակ եւ դաշնակ

«5me Valse Chromatique»

«Benjamin Godard»

Վերջ

«Բամբ Ռոսան», ծանփառ «ԲԱՍԻ»

միջև: Այս նոր միջադէպին վրայ մանրամասնութիւններ կը պակսին առայժմ:

ՆՈՅՆ. — Նորագոյն լուրեր կը ծանուցանեն թէ նախորդ սուլթանը մեռած չէ Մտային այնպիսի վիճակ մը ունի որ հարկ տեսնուած է իր ընտանիքը հեռացնել իրմէ:

ՆՈՅՆ. — Պուլթարական թիրիքները կը հերքեն այն լուրը զոր տուած էր «Ալեքսանդր Բաթի» լրագիրը, իրը թէ Ռուս իա Պուլթարի կը նուրէ իր Սե Նովու հաւատարմութիւն մէկ մասը:

ՀԻՌՈՒՄ, 10 Փետր. — Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գահաժառանգը դեռ ուրիշ օր ևս պիտի սպասէ՝ Պրինսիպի մէջ՝ իր հօրը նորագոյն հրամաններուն զօրս իրեն պիտի հաղորդէ Անտրէ Իշխանը:

ՆՈՅՆ. — Խիստ բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ թուրքապուլթար սահմանազիւն վրայ: Իւս որոշ տեղեկութիւններ չիկան այս նոր միջադէպին նկատմամբ: Միայն սա յայտնի է որ հրետազօրքն ալ մասնակցած է այս կռիւին:

Խօք հիմակ ալ իր մահուան պատճառ պիտի ըլլայի... Կարծեցի թէ չպիտի կրնայի զսպել արցունքներս... Եւ ինքզինքէն զարշնաք զգացի...

— Բան մը չէ... բան մը չէ... ըստ ժպտելով... Պէտք չէ որ արտօն, քանի որ երջանիկ եմ... Եւ յիտոյ, ևս հիւանդ չեմ... հիւանդ չեմ... Պիտի տեսնես թէ ի՜նչպէս պիտի քնանամ քու զիրիկ... Որովհետեւ կուգեմ զրուս կուրծքերուդ մէջ՝ զրած քնանալ... Իրը թէ քու փոքրիկ մանկիկ ըլլայի...

— Եւ եթէ մեծ-մայրիկիդ կանչէ զիս այս գիշեր, պարոն Ժօրժ...

— Բայց ո՛չ... ո՛չ... մեծ-մայրիկը չպիտի կանչէ... Կուգեմ քեզի փաթթուած քնանալ...

Կարգ մը հիւանդներ կան որոնք նոյն իսկ ամենէն զօրաւոր մարդերէն աւելի տարփական կարողութիւն կ'ունենան: Որովհետեւ, իրապէս կը կարծեմ թէ մահ-

ՆՈՅՆ. — Պէրլինի մէջ կուս երէնթալի կ'ըլլաւ խանդավառ ցոյցերը շատ աւելի դեռազանց կ'ըլլաւ Սուսարո - Հոնգարիցի գահաժառանգ դուքսին կողմ ցոյցերէն:

Կուս երէնթալի Պէրլին գայած է պարտաւորիչ այցելութիւն մը տալու նպատակաւ: Այս առիթէն օգուտ քաղելով հաւատարմութիւն պիտի տայ Գերմանիոյ թէ Սուսարո-Հոնգարիա անձնուէր է Երբեմն զինակցութեան, և թէ աւստրիոյ մերձեցման ծրագիրը խաղաղասիրական է:

ԻԶՄԻՐԻ

ՄԵՐ ԲՍԺԱՆՈՐԴԵՆՐՈՒՆ

«Դաշնաթի» ցրուիլը փոխուած ըլլալով՝

ամէն անոնցմէ որոնք փախուած չեն ըստանալ թերթը, կը խնդրուի տեղեկացնել:

ԴԱՇԻՆՔ

Իր ծախուի Ժրանկաց

Թաղ Պօն Մարգի զիմաց ԳՕՍԹԻ ծխաւաճառին մօտ: Գարափանց վրայ Բեմերի ըստած՝ ՎԱՍԻԼ Ժխալաճառին մօտ:

(Շարունակելի)

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱԶՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՍԵՓԱՆ ԻՓԼԻՔԵԱՆ
ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Ստացած ենք միայն եղանակին համար
վերջին նորաձևութեան տեսակները ու
րոնցմէ գլխաւորներն են՝

Բրդեղէն. Տըրա ամազոն — Diagonale—
Satin Directoire ասթոյու քաղմիրներ—
schantung էկրի — և գունաւոր-քարաքուլ
վիելլա ֆանէլա և այլն:

Պենէլըրի. Ֆանէլա, քալսոն, գուլպայ
Combination, Wolsey գործատան—քոլալօ
փողկապ—Jérseys, բիւսմա— էշարը (mo
— Պուա-մուշանպա, պատ-
րաստ սաքօներ և այլն:

Ճերմակեղէն. Չանազան Horrockses
Miller et Co խասաներ, Պլանքէթ, խալը-
ներ, սեղանի բլիւշ ծածկոցներ — couver-
tures de voyages և այլն:

Մերսերի. Չեռնոցներ բուրդ և կաշի
(Dent Allroff te co) սանար, գօտի, քօլօ-
նիա, օճառ, Wonderful (Paris C. B.
Roccaf) և ուրիշ գանազան հոսեղէններ—
կանանց վերջին (Peter Pan) օձիքներ ևն:

Ամեն երկուշաբթի օրեր կտորուանք կը
ծախուին:

150—12

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՊԱՐ ԱՊԱՀՈՎ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՊԷՏԲ

Է

ԸԼԼԱՅ

ԱՆԺԻՏԵԼԻ

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ՄԸ

ՄԷԿ ԲԱՌՈՎ

ՄՈՒՐՇԱԿ ՄԸ

ՈՐ ԱՊԱՀՈՎԷ

Որ տպահագործական գործարարները վաճառողն առանց աւելորդ վճարումի:

Մասնակցի 100 % շահարժեքներ:

Որ տպահագործական գործարարները վաճառողն առանց աւելորդ վճարումի:

Որոք մէջ նշանակուած է տպահագործական բաժնի

Որ երբեք չի գաղթի արժէք ունենալէ վճարումներու գաղափարով:

Որ ներկայացնէ մեծ գիւրութիւններ յարմարեղով ապահովագրելուն պէտքերուն:

Որ ամեն տեսակ վերաբերեալներ տալ,

մասնաւորապէս հաշուակցութեան մասին:

Առաւելագոյնը

Եւ նուազագոյնը փոխարժեքով:

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆ ակաւալ:

Փոխառութեան արժէքներ

Գանձիկ գումարներու արժէքը

Ապահովագրութեան ինքնաբեր շարունակուող վճա

րումին վերջը

Ապահովագրութեան արժէքը:

Գանձիկ դրամով

Վճարումը գերծ ապահովագրութեան

Յիշանա եկամուտներով

Եւ միանգամայն այս բոլոր առաւելութիւն

մասնակի կերպով:

Երաշխատութիւններու

Ապահովագրութիւններու

Ապահովագրութեան եւ պայմաններուն:

Այս փոխար ապահովագրութիւնը իրագործուած է

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ "ԷՔԻԹԱՊԼԸ"ԻՆ ՆՈՐ ԲՈԼԻՍՈՎԸ

Որոք երաշխատութեան գումարը կ'անցնի 2 ՄԻԼԻԱՌ 500 ՄԻԼԻՈՆ Ըրամէր
Եւ որոք վճարած գումարը ապահովագրեալներու շահ աւելի է 3 " 500 " " է

Նոր պայմանագրութեան օրինակը և ամեն տեսակ տեղեկութիւններ շահարժեքներու մասին, ձրկաղէս կը դրկուին փ
քողներու եթէ գիւրմէն իզմիրի ընդհանուր գործակալներուն:

150—78

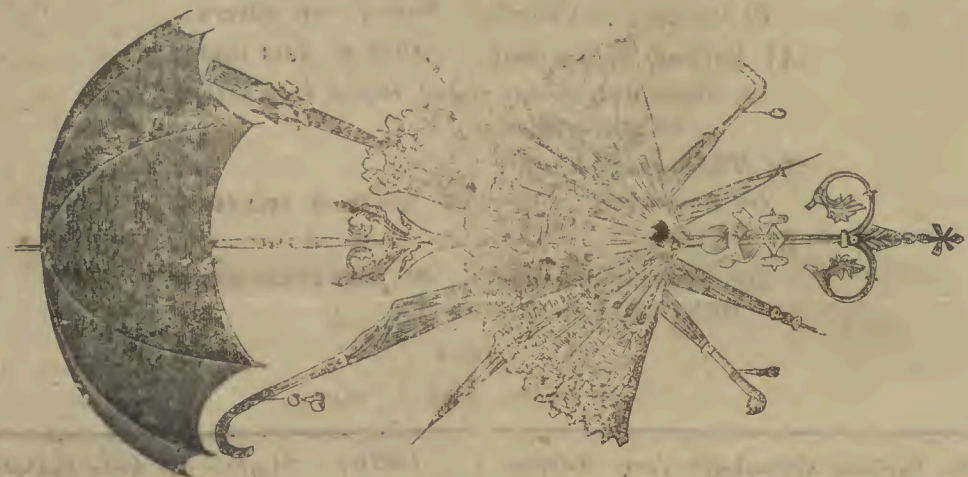
Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Դ Ի Մ Ե Ց Է Ք

Եղանակին յարմար նիւթեր գնելու,
ածան, ճաշակաւոր, տկուն:

ԷՔԻԹԼԸ

Լինքեւանցներ, Գաւազաններ,

Հաստիկներ, Մուշամպաներ, Պայուսակներ, Եւն. Եւն. Եւն.:

150—92

Հասցէ՝ ՅԱԿՈԲ ՊՈՍԹԱՆՃԵԱՆ — Երզնկայի — Իջմէն

ԲՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ս. ԲԵԴՐՁՊՈՒՐԿ

Դրամագլուխ ամբողջութեամբ

Քեանք տրուած Ծր. 10.666.660

Պահեստի գումար » 187.322.000

Ապահովագր. վճարեալ » 581.115.000

Ապահովագր. և գլխավճար » 83.232.000

1908 ընդունուած » 83.232.000

Ապահովագրութիւն՝ Կրակի դէմ,
Փոխադրութեան դէմ, Կեանքի հա-
մար, Անկէ տեսակ արկածներու դէմ
Ճամբորդական ամեն վստահեցնող
համար ցլան եւն.:

Տեղ. քեանց համար գիւրմէն ընդհ.
ներկա արեւելեան:

ՄՕՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԱՆՏԱԼԷՏՆ

1. — 106

Բաւաճը Եւրոպ 14

ՍԻԿԱՌԵԹԻ ԹՈՒՂԹ

Փնտրեցէք ամեն տեղ առողջապահա-
կան սիկառէթի թուղթը որ իր տեսակին
մէջ միակն է ծխախոտի իբրեւ անվնաս
թուղթ «Յիշատակ Հայաստանի» անունով:

Միակ կեդրոնատեղի Չ. Սիկառէթ-
եանի մօտ, Սէվիլ խան թիւ 7.

100—66

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՋԱՐԵՉ ԵՆՈՐՉԱՆՈՐ

Հայացք բող — Բեքտի: Գաւազանի
Երկրորդական գեղարար գոյիտի պէտք
չունի անօթ է արդէն բոլոր Իգլիբի
Թոմի և անխորհրդի գեղար, պատրաս-
տութիւնը արագ և կարեւոր աման:

Հոն կ'յաճախեն ակամա որ բոլորներ
150—147

“ԿՐԷՇԱՄ”

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՎԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԸՆԴՆՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ 1848

Դոյ/ Ընկերութեան Ա.Ո. 9014,532

Տարեկան հասոյք » » 1,438,659

Վճարուած գումար. » » 20,474,666

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԸՆԴՆՈՆ

Ընկերութեան Ապահովագրական բնո-
հանութեան կանոններու մէջ մասնաւոր 24 բլ.
յօդուածը խիստ ուշադրաւ ըլլալով կ'ըն-
կայենք, որ «Ընկերութիւնը կ'ընդունի Օո:
մասնաւոր աստարտներու վճիռներն » և է
տարբերութեանց առջև:

Անի ընդունի տեղեկութեանց համար բեմ
ընդունի Էրզնկայի:

50—2

C. WHITTALL & CO

ԲԱԲԱՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Վաճառատան մէջ կը ծախուին ամեն
տեսակ ձարոնական և եւրոպական ապ-
րանքներ:

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ Յախճապակի
թէշի ԳԵՂԱՐՈՒԹԵԱՆԱԿԱՆ ապրանքներ
Մէսսիսեայ քաղկիմակներ, Վզնոց
ներ, Տոյիներ, Խոզակներ եւն.:

ՄԱՋԱԿԱՆ ՆԱԲԱԿԱՆՈՐ ԹԵՅՑ

Երկրորդական ընտիր ապրանքներ,
Պուլպաներ, Թաշկիմակներ, Օձիկներ,
Փողկապներ, Շապիկներ եւն. Եւն.:

Ճաշակաւոր եւ ածան 150—149

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՏԻՊԱՐ

Չորս Գնո միւսեր միւս. ԼՈՒՎԻՐ au «LOUVRE» վաճառատունէն, Յրանկաց թաղ.
Ուր գտնաք, ճաշակի նորութիւն — Տեսակներու ճոխութիւն և Բարիքեան ամկ
նովերին նորաձևութիւն. (Derniere Creation)

Եղանակի վերջին նորութիւնները ինչպէս՝
Շէվիոթ (cheviotte). կրօս սէրժ (grosse serge), Տիակօնալ (Diagonal gros colo)—
Հօմեսփոն (Homespun)—Սանկլիթ (Sangler)—Քօթ լըվալ (cote cheval)—Սաթլէն տի-
րէքթօր (Satin Directoir)—Սաթլէն սօլէյլ (Satin Soleil)—Գալլիմիւր տը սօլ (caché-
mir de soie) Amazone décatie etc. — Ամենոր գոյներով և անմրցելի գինեւով:

«ԼՈՒՎԻՐ» Յրանկաց թաղ.

150—121

ԳԱԼՓԱՔԵԱՆ ԵՒ ԿԻՐԻԻՆԼԵԱՆ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՒՍԼ ԷՔՉԷՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՅ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնալ 1720 թ. Ի ԼՈՆԴՈՆ

Դոյք ընկերութեան

Ա. Ո. 5,000,000

Վճարեալ Ապահովագրեալներու » » 42,000,000

ՀՐԴԵՇԻ ձիւղ.— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ տանն և անոն
կալուածք, կարասիք, ապրանք, նպատաւոր պայմաններով մօ
ԿԵՆԱՅԻ ձիւղ.— Ընկերութիւնը նպատաւոր պայմաններով կ'ապահովաէ մօ
Ամբողջ և կանքի տեսակներ իրաւ, և ան ապահովագրութիւնը Ընկերութեան
ապահովագրութիւն են, ևն. Աւելի մանրամասնութեանց համար գիւրմէն:

250—124

Կ. Ռ. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ

Ս. ՌԻԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քննիչ պատուիրակ

Ընդհ. գործակալներ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ

Ք Ա Մ Է Լ Ի Ա Ի

(Նախորդ Մասնաթիւն)

ՄԱՍՆԱՃԻՂ ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ Բ. 33

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ
Չմտնային յաւաքիկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապ-
րանք, որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամեն նորաձևակները
Դիւրեւոր անհամեմատ ամեն թիւնը, ապրանքներու արկունքիւն անմըծ
ցիլի են:

Այցելեցէք անգամ մը ԲԱՄԵԼԻՍԻՔ ՎՃԱՌԱՏՈՒՆ համոզուելու համար
150—8

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՐԻՍԸ ՓՈԽԱՅՈՒՄՈՒ ՈՒ ԵՐԱՆԱԿՈՐԻՄՈՒՄ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ 10 ԵՏՈՆԻ ՄԷՉ 1782 ԻՆ

ՀՐԴԵՇԻ ձիւղ ԴՐԱՄԱԳՂՈՒՄ ԵՒ ՊՈՋԵՍՏ Ա. Ո. 4,500,000

ՏՐԱԿԱՆ ԲՈՒՄԵՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՂՈՒՄԱՐԸ » » 1,500,000

ՄԻՆՁԵՒ ԱՅՍՈՐ ՎՃԱՌՈՒՄՈՒ ՎՆԱՄԵՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱՐԷՆԸ » » 45,000,000

Այս հարաւորութիւնը ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ շէնքեր, ապրանք
կարասիք, և ին նպատաւոր պայմաններով:

150—8

ԻՋՄԻՐԻ ԼԻԱԶՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԵՐԸ

Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Այս ետիկի Գոսանդ Սիւրիւս և Ֆէրիանէ Թիւ 9—13